

Til Europaudvalget og Retsudvalget

EU-konsulenten

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 1. marts 2018

Kontaktperson:
EU-specialkonsulent
Christine Sidenius
(3356)

EU-note om Europols flerårige arbejdsprogram 2019-2021

Sammenfatning

Ifølge Europol-forordningen skal der løbende udarbejdes flerårige rammeprogrammer for Europol. De flerårige rammeprogrammer udarbejdes af Europolis bestyrelse i konsultation med Europa-Parlamentet og i fremtiden også med JPSG, Den Fællesparlamentariske følge-gruppe til Europol, JPSG.

Denne note se nærmere på det nye udkast til et flerårigt rammeprogram for perioden 2019-2021. Noter ser også nærmere på relationen til Europolis erklærede prioriteter i kriminalitetsbekæmpelse og på udkast til arbejdsprogrammet for 2019.

Indledning

Den 1. maj 2017 trådte den nye europolforordning i kraft, og med den får Europol en række nye opgaver. I forordningen er det overordnede formål med Europol nu beskrevet således: "Europol skal koordinere, organisere og implementere undersøgende og operationelle fælles aktioner med medlemslandene".

En vigtig del af Europol's mandat er at formulere flerårige rammeprogrammer, der dels fastlægger prioriteringerne for Europol's arbejde over flere år, og dels udstikker retningslinjer for agenturets udvikling. Vedtagelsen af det flerårige rammeprogram sker efter konsultation af Europa-Parlamentet og Den Fælleseuropæiske Følgegruppe til Europol, JPSG.

Europol er et af de EU agenturer, der har det største budget med knap 115 mio. euro årligt. Endvidere er Europol et centralt agentur i EU-samarbejdet, der står for den overordnede koordination af medlemslandenes indsats mod grov grænseoverskridende kriminalitet og terrorisme. Europol er det agentur, der i praksis, og under respekt for de begrænsninger, der ligger i agenturets mandat, giver mest direkte operationel støtte til medlemslandene. Det er også et af de EU-agenturer, der trods sin relativt unge alder, ifølge Eurostat er det mest synlige agentur i den europæiske offentlighed.

JPSG, Den Fællesparlamentariske Følgegruppe til Europol, er med den nye Europol-forordning bl.a. udpeget til at blive konsulteret om den flerårige programmering til Europol. Danmarks position i JPSG, som fuld medlem eller observatør, er under afklaring, da Danmark på den ene side er medlemsland, men på den anden side har en sær aftale med Europol pga. retsforholdet.

Danmark deltager i Europol-samarbejdet, på grundlag af en aftale indgået mellem Europol og Danmark, og har adgang til de samme data, som alle andre EU-medlemslande via særligt udpegede medarbejdere. Danmark har observatørstatus i Europol's bestyrelse og deltager ikke i beslutninger, der træffes ved afstemninger i bestyrelsen.

Hvad indeholder Europol's flerårige rammeprogram?

Det flerårige programs primære funktion er at:

- Opstille **mål**, forventede resultater og indikatorer for, hvor effektivt målene er gennemført.
- **Planlægge** brug af ressourcer, herunder det flerårige budget og ansættelser
- **Udvikle** strategien for relationer med tredjelande og internationale organisationer.

Målet:

Målsætning for Europol er fremadrettet at fokusere på levering af data og operationel støtte til medlemslandene. Ifølge programmet handler det om at konsolidere de operationelle tjenester, som Europol har udviklet ekspertise og kompetence på, og for alvor at levere i forhold til kriminalitetsbekæmpelse i og med medlemslandene. Programmet har to prioriteringer:

- At levere en betydelig indsats i håndteringen af information om kriminalitet i EU
- At levere maksimal operationel støtte til medlemslandenes kriminalitetsbekæmpelse

For at nå disse mål er det ifølge udkastet nødvendigt med en styrkelse af sær-

ligt redskaber til at udveksle og stille information til rådighed, effektiv og umiddelbar informationsudveksling og strategisk at styrke samarbejdet med tredjelande og andre partnere, herunder den private sektor.

Planlægningen:

Programmet har en målsætning om at Europol skal udvikle og gennemføre en omfattende portefølje af tjenester og ydelser.

De tre **hovedkriminalitetsområder** for arbejdet vil være *grov, organiseret kriminalitet, cyberkriminalitet og terrorbekæmpelse* – herudover vil der være et særligt fokus på assisteret ulovlig indvandring, menneskesmugling.

På disse prioriterede områder vil Europol særlig støtte medlemslandene i deres indsatser og stille kapacitet til rådighed. Det kan eksempelvis være ved at etablere et "situationscenter", hvis der opstår en krise, eller etablere en task force, der hurtigt kan udrede eller understøtte transnationale efterretningsdrevne operationer. Efterretningsdrevet politiarbejde kan eksempelvis være bekæmpelse af mafiavirksomhed, hvor Europol står for dataindsamling og bearbejdning af data, der leveres til de nationale politimyndigheder. Endvidere vil storstilede fælles operationer være en kompetence, som Europol kan stille til rådighed.

Europol tilbyder også kompetencer i bekæmpelse af cyberkriminalitet som er i rivende udvikling, og som kræver meget hurtig og kompetent indgriben, for at begrænse eller helt undgå skader – både i sager om svindel med midler, børnepornografi eller angreb på sårbar infrastruktur.

Endelig tilbyder Europol kompetencer til at udvikle og varetage kvalitativ analytisk støtte i eksempelvis terrorbekæmpelse, der kræver taktisk, strategisk såvel som operationel ekspertise. Dette er bl.a. resultatet af, at Europol har kapacitet til at behandle bigdata og derigennem udrede komplekse og specifik information hurtigt og effektivt.

Udviklingen:

I programmet lægges der bl.a. op til at Europol skal styrkes og udvikles organisatorisk gennem mere effektiv ledelse og sikring af et mere positivt omdømme.

Bag denne målsætning ligger fra Europols side et ønske om at sikre effektivitet i samarbejdet med og støtte til medlemslandene og om at Europol fortsat anvender sine ressourcer ansvarligt.

En central fornyelse i samarbejdet mellem Europol og medlemslandene omhandler udvikling af praktisk samarbejde med tredjelande og private aktører. Selv om den nye forordning eksplicit forbyder udveksling af persondata med tredjelande og private aktører, giver samarbejdet med tredjelande Europol mulighed for at udveksle data uden indgåelse af egentlige aftaler. Kommissionen

har til gengæld fastsat konkrete krav til behandling af data, som også gælder i forhold til samarbejde med tredjelande, for at sikre, at den data, der udveksles har høj kvalitet og respekterer grundlæggende rettigheder for dataobjekterne, dvs. borgerne.

For at sikre en mere **effektiv informationsudveksling** har Europol overordnet sat sig for at skabe et integreret datahåndteringssystem. Grundlæggende for dette nye system er, at behandlingen af data i højere grad vil være defineret af, hvordan og hvilke data der skal bearbejdes, og i mindre grad af hvilke data der indsamles i forhold til en specifik sag.

Interoperabilitet mellem EU's databaser for politisamarbejde og asyl, migration og grænsekontrol vil betyde, at det i højere grad er håndteringen og behandling af indgående data, der skal være omdrejningspunktet for Europols dataindsamling. Det skal så til gengæld betyde, at medlemslandenes adgang til og brug af behandlet data skal være så direkte og ubesværet som muligt. Dette vil ifølge Europol betyde hurtig og effektiv dataudveksling, hvor det ideelt set kun er de absolut nødvendige data, der formidles til de søgende instanser i medlemslandene.

Den **eksterne dimension** af Europols aktiviteter skal ses i lyset af den nye forordning, hvor Europols mandat til at etablere samarbejde med tredjepart, som enten er tredjelandes myndigheder, internationale organisationer og aktører samt private organisationer og personer.

Målet er i første omgang at optimere partnerskabsnetværket, bl.a. gennem de forbindelsesofficerer der identificeres, når Europol etablerer strategiske og operationelle partnerskaber med tredjelande.

USA udpeges som den centrale eksterne samarbejdspartner, men også centrale lande i Mellemøsten og i Nordafrika vil fremadrettet være en prioritet for Europol. Det gælder for disse partnerskaber, at de i høj grad spiller sammen med den relation, EU generelt har med det eller de pågældende lande. Således vil Europols samarbejde med Tyrkiet i høj grad afhænge af, hvordan samarbejdet mellem EU og Tyrkiet generelt udvikler sig, og ikke mindst på hvilke områder.

Af internationale organisationer er særligt FN, NATO, OSCE og WCO (Verdenstoldorganisationen) af interesse. Andre regionale politisamarbejder af relevans er Interpol, Ameripol, ASEANAPOL og Afripol.

Også i det internationale samarbejde er kampen mod grov organiseret kriminalitet, cyberkriminalitet og terrorisme hovedprioriteter. Desuden er der i den eksterne strategi også fokus på menneskesmugling.

Den eksterne strategi er vedtaget af Europols bestyrelse, som holdes løbende orienteret om implementeringen af strategien. Bestyrelsen holdes ligeledes løbende orienteret om samarbejdet med særlige partnere.

Endelig indeholder programmet for 2019-2021 Europols overvejelser om **budgettering af Europols udgifter**. Sammensætningen og udvidelsen af personalegrupper i Europol udgør den væsentligste del, eller lidt under 80 mio. euro ud af det samlede budget for 2018 på 122 mio. euro, og dækker udgifter til personale (870 ansatte i forskellige kategorier) i Europol.

Hvad angår samarbejdet med medlemslandene, vil Europol fortsætte med at identificere og udvikle en nødvendig og kompetent sammensætning i personalet i Europol og dermed bruge tildelte ressourcer optimalt. Prioriteringen af personaleudgifter, administrative udgifter og udgifter til operationel support fastlægges i Europols årlige budget, mens de overordnede prioriteringer af de forskellige udgifter fastlægges i den flerårige programmering.

Finansieringsrammen for Europol er en del af den flerårige finansielle ramme for EU generelt (MFF). Der fastsætter medlemslandene et loft for, hvor meget budgettet kan udvikle sig over den 5-årige periode Europols årlige budget fastsættes herefter. Opstår der særlige situationer, hvor en budgetforøgelse overvejes, vil der kunne ske særbevillinger fra EU's generelle budget.

Fremadrettet

Når Europol skal pege på de mere fremadrettede aktiviteter, flytter fokus ikke. Det flerårige programmering tænkes sammen med ansættelsesplaner og generel budgettering, så der hele tiden sker en balancering af planlagte aktiviteter og af budgettet.

For perioden 2019-2021 forudser Europol i forlængelse af det overordnede trusselsbillede og forhold der har betydning for borgernes sikkerhed følgende prioriteter:

- Forebyggelse og handling i forhold til terrorangreb
- Nedtagelse af online-terrorpropaganda
- Øget pres på menneskesmuglere og traffickingnetværk
- Tilrettelæggelse af at give retshåndhævende myndigheder næste generation af databehandlingsredskaber
- Styrkelse af kapaciteten af centraliseret support til efterforskning i netkriminalitet og dekryptering
- Udvikling af et stærk instrument til identifikation af ofre, til især beskyttelse af børn mod seksuelt misbrug og udnyttelse

Afslutning

Konsultationen med JPSG og Europa-Parlamentet om det flerårige program har endnu ikke været afprøvet, og det er derfor ikke muligt på forhånd at vurdere betydningen af denne nye konsultation med nationale parlamenter og Europol.

Da forordningen blev forhandlet, havde især Europa-Parlamentet et ønske om en egentlig demokratisk kontrolmekanisme i forhold til Europol og agenturets operationelle og strategiske aktiviteter.

Resultatet af forhandlingerne blev JPSG, som skal konsulteres i spørgsmål om programmering og prioritering af indsatsområder. Det vil med konstitueringen af JPSG vise sig, hvordan konsultationen med Europol vil tage form, og hvordan Europolis programmering og aktiviteter vil afspejle denne nye arbejdsmetode.

Dette dokument er udarbejdet af Folketingets Administration til brug for medlemmer af Folketinget. Efter ønske fra Folketingets Præsidium understøtter Folketingets Administration det parlamentariske arbejde i Folketinget, herunder lovgivningsarbejdet og den parlamentariske kontrol med regeringen ved at yde upartisk faglig bistand til medlemmerne. Faglige noter udarbejdet af Folketingets Administration er i udgangspunktet offentligt tilgængelige.